

Poileasaidh Gàidhlig Fèisean nan Gàidheal

Fèisean nan Gàidheal
Làimhseachadh Cunnairt agus Poileasaidhean

Ceann-latha: 16 An Cèitean 2014

Poileasaidh: Poileasaidh Gàidhlig

Tha am poileasaidh seo na phàirt de cho-chruinneachadh de phoileasaidhean aig Fèisean nan Gàidheal

Poileasaidhean Co-cheangailte: Leabhar-làimhe an luchd-obrach, uile

Adhbhar a' Phoileasaidh: Gus soilleireachadh agus stiùireadh a thoirt do luchd obrach agus buill Fèisean nan Gàidheal air cleachdadh na Gàidhlig

Geàrr-iomradh air a' Phoileasaidh: Stiùireadh air cleachdadh na Gàidhlig san àit-obrach agus ann an suidheachaidhean co-cheangailte ri obair, a' toirt a-staigh na Fèisean fhèin.

Chaidh am poileasaidh a dhealbh le: Calum A Mac a Mhaoilein, Manaidsear Leasachaidh; Dughlas Beck, Oifigear Dràma; Iona NicDhòmhnaill, Oifigear Trèanaidh & Poileasaidh

Chaidh e mu choinneimh na Buidhne Riaghlaidh (ceann-latha): An Gearran 2014

Aontaichte leis a' Bhòrd (ceann-latha): 16 An Cèitean 2014

Bu chòir sùil às ùr a thoirt air a' poileasaidh seo (ceann-latha): An Gearran 2015

(Ainm-sgrìobhte a' Chathraiche) Donnchadh MacGuair, 16 An Cèitean 2014

Ro-ràdh

Tha a' Ghàidhlig agus a cultur aig cridhe gach rud a nì Fèisean nan Gàidheal agus a bhuill. Mar sin, feumaidh gach neach agus buidheann a bhios a' dèiligeadh le FnG seo aithneachadh. Tha Fèisean nan Gàidheal aithnichte mar aon de na prìomh bhuidhnean a tha ag obair ann an saoghal na Gàidhlig, agus anns na h-ealain san fharsaingeachd ann an Alba.

Feumaidh gach buidheann a gheibh taic-maoineachaidh bho FnG gabhail ris a' phoileasaidh seo; gheibhear taic, stiùireadh agus brosnachadh bhon luchd-obrach airson a poileasaidh a chur an gnìomh.

Tha am poileasaidh a' sealltainn na dòigh-obrach as fheàrr do Fhèisean nan Gàidheal agus na Fèisean nuair a bhios iad a' dèiligeadh ri gnothaichean Gàidhlig. Bidh an aon inbhe aig a' phoileasaidh 's a th' aig poileasaidhean eile na buidhne, agus bu chòir an aon aithne a thoirt dha.

Art MacCarraig, Ceannard, Gearran 2014

1.0 Amas a' phoileasaidh

Gus innse do gach neach agus buidheann a tha an sàs ann an obair Fèisean nan Gàidheal mun àite a th' aig a' Ghàidhlig ann an gnìomhan na buidhne. Thèid stiùireadh is comhairle a thoirt seachad do na Fèisean, luchd-obrach, buill nan comataidhean, luchd-teagasg agus buill a' Bhùird air mar a chuirear am poileasaidh an gnìomh.

2.0 Ro-innleachd

2.1 Cur an cèill

Tha am poileasaidh air fhoillseachadh air làrach-lìn na buidhne airson sgaoileadh air luchd-obrach na buidhne, buill na buidhne agus air a' phoball. Gheibhear air pàipear e, ma tha sin a dhìth.

Tha am poileasaidh air a thoirt do aire luchd-obrach na buidhne agus do bhuill Bòrd na buidhne nuair a thòisicheas iad san dreuchd aca, agus thèid fiosrachadh a thoirt dhaibh gach turas a thèid am poileasaidh ùrachadh. Thèid a thoirt do na buill gach turas a thèid ath-nuadhachadh. Thèid daoine a stiùireadh dhan poileasaidh gach turas a dh'èireas ceist mu chleachdadh chànanan leis a' bhuidhinn.

2.2 Cur an gnìomh

Gabhar ris a' phoileasaidh leis na Fèisean mar chùmhnant-ballrachd Fèisean nan Gàidheal agus le luchd-obrach mar chùmhnant-obrach. Bidh dleastanas aig a h-uile ìre den bhuidhinn agus a ballrachd am poileasaidh a chur an gnìomh ann an gnìomhan uile na buidhne.

Bidh dleastanas sònraichte aig luchd-obrach na buidhne feumalachdan-taice nam ball a fhrithealadh ann a bhith a' cur a' phoileasaidh an cèill.

Cha bhuin am poileasaidh don àm a chaidh seachad.

2.3 Measadh

Thèid am poileasaidh ath-sgrùdadh gach bliadhna anns a' Ghearran, agus a rèir feum.

2.4 Briseadh

Bidh aig na buill ri gabhail ris a' phoileasaidh mar phàirt den chùmhnant-ballrachd aca agus faodar a' bhallrachd a chur an neo-bhrìgh air sgàth briseadh den poileasaidh leotha.

Thèid briseadh sam bith den poileasaidh a dh'èireas air sgàth gnìomhan luchd-obrach na buidhne a cheannsachadh a rèir modh smachdachaidh na buidhne.

3.0 Raointean-obrach

3.1 Gàidhlig

Thèid stuth-sgrìobhte a tha ri nochdadh anns a' Ghàidhlig a sgrìobhadh anns a' Ghàidhlig an toiseach no eadar-theangachadh gu Gàidhlig mura bheil comas-sgrìobhaidh Gàidhlig aig an ùghdar. .

3.2 Cànanan eile

Aithnichear gu bheil prìomhachas aig a' Ghàidhlig ann an obair Fèisean nan Gàidheal ach measar cànanan eile ann an co-ionannachd agus nithear gach oidhirp gus daoine aig nach eil Gàidhlig a thoirt a steach dha na tachartasan agus cur-seachadan.

4.0 Conaltradh

4.1 Fàilteachas is fòn

Cuirear fàilte air daoine a' tadhal air oifisean Fèisean nan Gàidheal no a' fònadh thuca le fàilte ghoirid anns a' Ghàidhlig. Leanaidh cànan a' chòmhradh a rèir freagairt is cainnt an neach-conaltraidh.

4.2 Sgrìobhadh

Sgrìobhar às leth Fèisean nan Gàidheal (ann an riochd dealanach no eile) anns a' Ghàidhlig a-mhàin far a bheil e mar phoileasaidh aig buidhnean brathan sa Ghàidhlig a fhreagairt, gu buidhnean air am meas mar bhuidhnean Gàidhlig agus gu daoine fa leth a tha air sgrìobhadh mar-thà chun na buidhne ann an Gàidhlig; ann an suidheachaidhean eile sgrìobhar mar a chithear iomchaidh.

4.3 Làrach-lìn

'S i a' Ghàidhlig a nochdas an toiseach nuair a rachar chun an làrach-lìn.

Bidh uallach air an luchd-obrach dèanamh cinnteach gun nochd gach pìos fiosrachaidh an dà chuid ann an Gàidhlig agus Beurla.

4.4 Foirmean

4.4.1 Dealbhachadh cheisteachan is foirmean às leth na buidhne

Far a bheil Fèisean nan Gàidheal a' sireadh fiosrachaidh às tòrr de luchd-freagairt, thèid foirmichean a chruthachadh gu dà-chànanach.

Far a bheil Fèisean nan Gàidheal a' sireadh fiosrachaidh bho dhaoine fa leth, thèid Gàidhlig a chleachdadh far a bheil fios gu bheil iad fileanta. Thèid cruth dà-chànanach (Gàidhlig an toiseach) a chleachdadh far a bheil fios nach eil Gàidhlig aca, no far nach eil fios gu bheil Gàidhlig aca.

4.4.2 Lìonadh às leth na buidhne

Thèid foirmean is ceisteachain a lìonadh ann an cànan nan ceistean. Ma tha taghadh de chànanan ann, cleachdar Gàidhlig ma tha i nam measg.

4.5 Seòlaidhean

Seòlaidhean Albannach far a bheil sgeul air a' chòd-phuist: (1) cleachdar ainm teaghlaich, taighe no togalaich anns an riochd anns an d' fhuaradh e; (2) thèid ainm sràide a thaisbeanadh anns a' Ghàidhlig ma tha aithne oifigeil ga thoirt dha (m.e. tro shoidhne-sràide); (3) thèid ainm baile-puist, siorrachd, sgìre no eilein a thaisbeanadh a rèir a' mhapa de dh'Alba a dh'fhoillsich an Stòrlann Nàiseanta; (4) cleachdar an còd-phuist.

Seòlaidhean Albannach far nach eil sgeul air a' chòd-phuist: leanar ceumannan (1) agus (2) gu h-àrd ach thèid an còrr a thaisbeanadh anns a' Bheurla a-mhàin.

Seòlaidhean ann an dùthchannan eile: cha chleachdar seòladh anns a' Ghàidhlig.

4.6 Ainmean dhaoine

Ann an conaltradh no suidheachadh oifigeil ann an cànan sam bith, thèid an t-ainm pearsanta agus cinneadh aig gach neach a chleachdadh anns an riochd as dual leis an neach fhèin. Ma chleachdas an neach riochdan ann an diofar chànanan, thèid iad sin a chleachdadh, mas aithnichear e, a rèir cànan a' chonaltraidh.

4.7 Litreachadh

Ann an sgrìobhadh às leth Fèisean nan Gàidheal, thèid Gàidhlig a sgrìobhadh a rèir molaidhean GOC3 (Gaelic Orthographic Conventions, 2009), ach a-mhàin ann an suidheachaidhean sònraichte. Mar eisimpleir: Cha chleachdar an stràc gheur ann an sgrìobhadh às leth na buidhne ACH A-MHÀIN nuair a dh'fheumar i gus fuaimneachadh òrain no beul-aithris eile a shamhlachadh, agus gu sònraichte gus eadar-dhealachaidhean dualchainnte ann am fuaimneachadh òrain no beul-aithris eile a shamhlachadh.

4.8 Soidhnichean

Thèid soidhnichean ann an oifisean Fèisean nan Gàidheal agus ann an toglaichean a chleachdar leis na buill a sgrìobhadh ann an Gàidhlig a-mhàin, le feum ga chur air dealbhan agus suaicheantasan gus stiùireadh a thoirt do dhaoine gun Ghàidhlig.

4.9 Rìochd ainmean sa bhuidhinn

Cleachdar rìochd Gàidhlig ainmean Fèisean nan Gàidheal agus nam Fèisean Nuair a thig gach ball ùr a-steach don bhuidhinn, feumar comhairle Fèisean nan Gàidheal a ghabhail air rìochd ainm a' bhuill. Faodaidh an companaidh comhairle acadaimigeach a ghabhail air an ainm.

5.0 Foillseachadh

5.1 Ath leughadh

Faodar ath-leughadh iarraidh air Fèisean nan Gàidheal leis na buill mus tèid teacs Gàidhlig sam bith a chur am follais.

5.2 Brathan-naidheachd

Thèid fios a leigeil chun nam meadhanan Gàidhlig anns a' Ghàidhlig no gu dà-chànanach (Gàidhlig le prìomhachas). Thèid fios a leigeil gu meadhanan eile gu dà-chànanach.

5.3 Sanasachd

Thèid sanasan fhoillseachadh ann an Gàidhlig a-mhàin ma tha dùil gu bheil Gàidhlig aig an luchd-leughaidh, no gu dà-chànanach ann an suidheachaidhean eile.

6.0 Modhan-obrach

6.1 Cànan na buidhne

'S i prìomh chànan-obrach na buidhne a' Ghàidhlig ach nithear gach oidhirp feumalachdan luchd-labhairt na Beurla a fhrithealadh. Tha e mar phrìomh amas aig a' bhuidhinn cultur na Gàidhlig a bhrosnachadh agus mar sin feumaidh gach neach a tha an sàs innte aithneachadh gu bheil a' Ghàidhlig agus cleachdadh na Gàidhlig aig cridhe obair na buidhne agus bu chòir gach oidhirp a dhèanamh gus a' Ghàidhliga bhrosnachadh air feadh na buidhne.

6.2 Cànan luchd-obrach na buidhne

'S i prìomh chànan-obrach na buidhne a' Ghàidhlig agus tha dùil gun tèid a cleachdadh air gach cothrom air àrainn oifisean na buidhne, làraichean eile agus a' siubhal thuca is bhuapa às leth Fèisean nan Gàidheal. .

6.3 Cànan coinneamhan a' Bhùird

'S i a' Ghàidhlig cànan-obrach a' Bhùird. Cleachdar seirbhis eadar-theangachaidh gus seo a chur an gnìomh.

6.4 Cànan nam Fèisean

Thig air na Fèisean leasachaidhean ùra a thaobh cleachdadh, brosnachadh agus adhartachadh na Gàidhlig am measg an luchd-teagaisg a chur an gnìomh (faic 6.5).

Feumaidh gach Fèis oifigeir Gàidhlig ainmeachadh a bhios an urra ris a' phoileasaidh Ghàidhlig agus gach nì a tha a' buntainn ris a' Ghàidhlig rè na Fèise.

Thèid cànan-obrach nam ball a stèidheachadh leis na buill fhèin, ach bhithear an dùil gun cleachdar a' Ghàidhlig aig gach tachartas ma tha sin air comas nam ball a tha an làthair.

Thathar an dùil gun cleachd com-pàirtichean nam Fèisean Gàidhlig gu ìre an comais, agus gun dèan na buill gach oidhirp gus teagasg a thoirt dhaibh a rèir am fileantais. .

6.5 Luchd-teagaisg agus a' Ghàidhlig

Tha iomairtean aig Fèisean nan Gàidheal agus anns na coimhearsnachdan ionadail gus sgilean cànan an luchd-teagaisg adhartachadh aig gach ìre fhileantais agus bheirear taic do luchd-teagaisg trèanadh cànan fhaighinn aig ìre a tha freagarrach dhaibh.

Thathar an dùil gum bi

- Co-dhiù beagan Gàidhlig aig an luchd-teagaisg gu lèir.
- Àireamh an luchd-teagaisg a tha fileanta sa chànan, agus comasach air teagasg tro mheadhan a' chànan, air a dhol am meud. Chan fhaigh duine sam bith cead teagasg aig Fèis gun fhianais a thoirt seachad gu bheil iad air oidhirp a dhèanamh gus co-dhiù beagan Gàidhlig ionnsachadh.

Dleastanas Fhèisean nan Gàidheal

- Nì Fèisean nan Gàidheal oidhirp gus suidheachadh na Gàidhlig am measg an luchd-teagaisg adhartachadh agus cuideachadh a thoirt dhan luchd-teagaisg gus trèanadh, taic, no eile fhaighinn, mar a tha iomchaidh.
- Thèid abairtean agus faclan iomchaidh dha na Fèisean a chur air-loidhne
- Tha stòr-dàta air a chur air dòigh gus oidhirp ionnsachadh Gàidhlig an luchd-teagaisg a chlàradh.

Dleastanasan nam Fèisean

- Feumaidh gach Fèis cùmhnant a dhèanamh leis gach neach-teagaisg a thaobh cleachdadh na Gàidhlig aig an Fhèis. Faodaidh seo a bhith mar chumha den cùmhnant choitcheann.
- Feumaidh gach Fèis clas a chur air dòigh don luchd-teagaisg air fad airson sùil a thoirt air cleachdadh na Gàidhlig aig Fèisean agus feallsanachd Iomairt nam Fèisean, agus airson abairtean is faclan feumail ionnsachadh don luchd-teagaisg nach eil fileanta.
- Chan fhaod Fèisean neach-teagaisg fhadstadh mas e 's nach eil e no i air oidhirp a dhèanamh gus co-dhiù beagan Gàidhlig ionnsachadh.

Dleastanasan an luchd-teagaisg

Bidh uallach air luchd-teagaisg nam Fèisean bho seo a-mach cur ri na sgilean cànan aca, agus dearbhadh a thoirt seachad a thaobh nan comasan cànan aca mus tèid iad a theagasg aig Fèis. Gheibhear taic mu choinneamh seo bho Fhèisean nan Gàidheal .

Aig gach Fèis, leanar na prionnsabalan seo:

- Luchd-teagaisg a tha fileanta: cleachdar a' Ghàidhlig cho fada agus a ghabhas gus àrainneachd Ghàidhlig a dhaingneachadh.
- Luchd-teagaisg aig diofar ìrean-fileantais: cleachdar a' Ghàidhlig uiread 's a ghabhas. Nithear gach oidhirp taic a thoirt seachad do dhaoine aig an ìre seo gus an cuid chomasan Gàidhlig a thoirt air adhart.

- Luchd-teagaisg gun Ghàidhlig: ionnsaichear abairtean sìmplidh a ghabhas cleachdadh ann an teagasg gus mothachadh a thoirt air àrainneachd Ghàidhlig nam Fèisean. Nithear gach oidhirp taic a thoirt do dhaoine aig an ìre seo gus an cuid chomasan Gàidhlig a thoirt air adhart.

6.6 Seirbhisean cànan do chom-pàirtichean

Feumaidh na buill teagasg tro mheadhan na Gàidhlig a thabhann do chom-pàirtichean far a bheil ceathrar no barrachd fileanta sa chànan agus nithear cinnteach gun tèid comas-cànain nan com-pàirtichean a chlàradh aig a' chiad chothrom. Mur a h-eil àireamh nam fileantach àrd gu leòr airson clasaichean Gàidhlig a thabhann, feumaidh teagasg a bhith dà-chànanach.

Bidh a' Ghàidhlig air a teagasg do chom-pàirtichean aig nach eil Gàidhlig ann an co-dhiù aon seisean gach latha, le cur-seachadan/clasaichean aig ìre fhreagarraich. Cuirear clasaichean no cur-seachadan sònraichte air dòigh dhaibhsan a tha fileanta.

6.7 Coinneamhan poblach, tachartasan sònraichte is eile

Thèid coinneamhan poblach, tachartasan sònraichte is eile a chumail sa Ghàidhlig no gu dà-chànanach, le seirbhis eadar-theangachaidh ga tabhann.

7.0 Sgioba-obrach

7.1 Fastadh

Anns an àbhaist bidh leughadh, sgrìobhadh is labhairt is tuigsinn na Gàidhlig rin ainmeachadh mar sgilean riatanach anns a h-uile dealbh-obrach ùr no ùraichte aig Fèisean nan Gàidheal. . Bidh na h-aon sgilean nam buannachd aig luchd-obrach nam Fèisean, agus riatanach do luchd-obrach nam Fèisean a tha tabhann teagasg tro mheadhan na Gàidhlig a-mhàin.

7.2 Taic-cànain agus trèanadh

Tha e air aithneachadh gum bi feum aig luchd-obrach Fèisean nan Gàidheal agus nam Fèisean air taic làitheil le sgilean leughaidh, sgrìobhaidh, labhairt is tuigsinn na Gàidhlig is thèid goireasan a liubhairt mu choinneamh sin. Thèid structar pearsanta a stèidheachadh gu foirmeil airson taic cànan do neach-obrach sam bith le uireasbhaidhean susbainteach anns na sgilean gu h-àrd a bhios a' bualadh air an obair aca.

Thèid ionnsachadh is leasachadh air sgilean leughaidh, sgrìobhaidh, labhairt is tuigsinn na Gàidhlig a mheas mar thrèanadh a tha riatanach do dh'obair luchd-obrach (pàighe no eile) Fhèisean nan Gàidheal. . Bidh seo mar phàirt de phròiseact-trèanaidh Fhèisean nan Gàidheal.

Thèid trèanadh a thoirt seachad ann an cuspairean nach eil a' buntainn ri cànan tro mheadhan na Gàidhlig, far an gabh e dèanamh, e.g. dìon-chloinne, teicneòlas, no sgilean mheadhanan.